

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TARSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket fel vesz a kiadóhivatal.

FELELOS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JÓZSEF
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.
KIADÓHIVATAL: Kossuth Lajos-utca 297. szám
Wolf Dezső könyvnyomdája.

Föltámadunk.

Kunszentmárton, április 16.

Egy szikla sirnál, amelyben a Jeruzsálem utcáin Pontius Pilátusig guny s kacaj között meghurcolt, a Golgota magaslatán a kereszten megölt istenember összeroncsolt, megostorozott és dárdával átvert emberi teste feküdt s a melyből a mai nagy ünnep tanúságaként dicsőséggel, égi fényvel kikelt; ott, annál a sziklasirnál megdöntetlenül lett bizonyosság téve arról, hogy igenis: föltámadunk.

Már-már kétezer éve a világtörténelemben a legnagyobb gyásznapként bejegyzett azon napnak, amelyen a szeretet, a béke isteni Mestere az emberiség megváltására, a megsértett örök igazság kiengesztelésére meghalt a szégyenfán, a kereszten.

A nagy keresztény világ ma is gyászba öltözött járja a keresztutját, azon keresztét, amelyről az üdvösség fénytengere árad, amelynek tövén fakad a béke olajága, az ártatlanság lilioma, a szerénység nefelejtse és a szeretet lángoló rózsája.

Alig hangzott el a poroszlók szava: „feszítsd meg”, alig emeltetett ég és

föld közé a kereszt, alig villant meg a dárda, mely a legszeretőbb szívet nyitotta meg, alig hangzott el az utolsó szó: »beteljesedett«, — már is hallatszott az örök igazság szava — hogy beteljesedik minden, a mit az irások évszázadokon át hirdetnek:

»Exurge», ébredj fel!

Hiába volt tehát a romlott erkölcs látszólagos diadala, hiába volt a legigazságtalanabb ítélet; mert az, ki örök életre született, dicsőséggel szállt ki sziklasirjából, kezében a győzelmi zászlóvá vált kereszttel, hirdelve a világnak: föltámadunk.

Az emberi test, mely az örök törvény szerint egy bizonyos pályakör megfutása után a megsemmisülés, az enyészet ölébe dől, tehát nem marad a végtelenségig ott, mert a Husvét nagy ünnepe biztos zálog arra, hogy egykor a mi poraink fölött is elhangzik az örök bíró szava: »ébredj fel.«

A hit tanítja, a magasztos nagy ünnep bizonyítja, hogy föltámadunk.

De miként és mire támadunk fel? Ki mint élt!

Ha megtettük vallásaink parancsolta kötelességeinket, feltámadásunk boldog lesz.

Minden ember vállán ott van az élet súlyos keresztje, minden ember járja az élet keresztutját. Minden embernek meg vannak kötelességei a polgári életben is.

Teljesíti-e mindenki a reá rótt kötelességeket?

Egyik-másik nem-e szereti jobban önmagát, mint a közt?

Nem mulasztja, halogatja-e a közjavát célzó ügyeket a saját ügyeiért?

Avagy talán nincs-e olyan, a ki öntudatosan cselekszik a közjó rovására?

Ha ilyenek volnának, azok az utolsó feltámadás diadalmi nagy ünnepén szomorúan fogják tapasztalni, hogy az igazság még a sírból is kitör, hogy az igaz ügynek győzni, hogy az igazságnak élni kell.

A Husvét magasztos ünnepe buzdítson bennünket Isten, haza és nemzet iránt a kötelességeink lelkiismeretes teljesítésére s föltse be kebleinket minden igaz ügyünk győzelmének édes reményével.

A gyászév után.

— A „Kunszentmártoni Ujság” eredeti tárcája. —
Írta: Mezey István.

Ma egy éve, hogy boldogtalanná lettem, ma egy éve, hogy fölvettem a gyászt, hogy megtört szívvel álltam annak ravatalánál, kihez első szüztiszta szerelmem rózsalánca fűzött.

A női szív egész isteni szerelmével, a női szív szerelmének megmérhetetlen mélységével, szerető szívem egész teljével ragaszkodtam ahhoz, kit ma egy éve elvesztettem. Dénesem, — ki két évi együtt létünkre az égi boldogságot varázsolta le, — nincs többé.

Szerető szíve ma egy éve hült ki. Boldogságot sugárzó szemei ma egy éve záródtak le.

Lelke, — mely lelkem volt — ma egy éve szállt a mindenek teremtője elé, hogy vissza adja annak azon isteni szikrát, amelyet a bölcs alkotó oly keveseknek ad.

Nemes arca, mely boldogságunk tartama alatt mindig derült, tiszta volt, melyet nem az élet durva ekéje barázdázott, hanem a kölcsönös szeretet, az egymással megelégedés, a tökéletes boldogság zománca ékitett, akkor is oly fenséges, kedves, nyugodt volt.

Szívetem, testemet mély gyász takarta. Miként a szomorú fű lehajló ágai ölelik most sirját, úgy öleltem én drága tetemét akkor karjaimba.

Szüzi szerelmem édes szaván beszéltem hozzá. Elmondottam mindazon édes érzelmeket, melyek szerelmünk feslő hajnalán egész valónkat üdvözítették. Elmondottam szerelmünk keletkezését. Elbeszéltem neki a boldog két év minden hónapja, napja, órája és perce nyújtotta boldogságot és ő, ki máskor oly édesen hozám simult, ki egyedül értem dobogó szívére ölelt, ki boldogító csókot lehelt ajkamra, kinek jóságos nemes arcát a boldog szerelmem pirja festette, akkor merev, néma, halovány volt.

Megcsókoltam.

Ajka, melyről boldog szerelmem mézét élveztem addig, hideg volt.

Szívére tettem kezem; de az, a szívek legnemesebbje — nem dobogott.

Nemes lelkének tükrei, — melyekben az igaz szerelmem lángjai ragyogtak — lehunyvák.

Hiába ömlött pataként könyeim árja, az édes ajk nem mozdult, a nemesen szerető szív nem dobogott.

Nem akartam hinni a valót.

Imával fordultam a mindenség alkotójához, térdeimen esedeztem ahhoz, ki mindenható erejével a megtörténtet is meg nem történtté teheti s a legforróbb fohászbán kértem, a porban fetregve könyörögtem elvesztett boldogságomért.

Imám, melyet az örök igazság, a végtelen hatalmu Istenben helyezett élő hitem szent áhitatával rebegettem el, fölhatott a miriád csillagokkal ékesített égitrón számolyához s lehozta onnan szívem mélységes fájdalmára a vigasztalás jóságos balzsamát, amely megerősítette szívemet, elviselni pótolhatatlan veszteségemet.

Testben, lélekben megerősödvé éreztem magamat.

Szívem éles fájdalma sajjóvá lett. Könynyem patakja elállott.

Reáborultam vesztett boldogságom kihült tetemére s azt a jobbot, melyet két évvel ezelőtt, mint a föld legboldogabb leánya, az Ur oltára előtt kezemben tartottam, most mint legboldogtalanabb, legelhagyottabb nője e földnek ismét kezembe vettem s szent fogadást tettem, hogy édes emléke szívembe lesz zárva, hogy érte lángoló szerelmem szívemmel együtt mulik el.

E fogadást az eskü szavával: — Isten engem úgy segítjen — s egy végső csókkal pecsételttem meg.

Másnap bezárult fölöttem és az én boldogságom fölött a sír.

Az élet e borzasztó révpontjánál, a válás végső pillanatában szívem mély fájdalmának sulya alatt össze roskadtam.

Öntudatom elhagyott.

Édes jó szülőim voltak az elsők, kiket megpillanték, kik aggódva állottak ágyamnál.

Tőlük tudtam meg, hogy nyolc napig feküdtem öntudatlanul.

Az ő kedves arcuk szenvedő vonásai árulták el azt is, hogy féltik éltetemet.

A tiszazugi vasut ügye

Kunszentmárton, április 16.

Több ízben irtunk már cikket e lap hasábjain a tiszazugi vasut érdekében. Kifejtettük, hogy a vasut elengedhetetlen kellék a tiszai alsójárás fejlődésére, kimutattuk annak üdvös és hasznos voltát.

És mi lett a mi felhívásunknak az eredménye?

Semmi! A tiszazug községeiből egyetlenegy ember sem szólalt fel mellettünk, senki sem csatlakozott a mi mozgalmunkhoz, — szóval ez a nemtörődomség azt mutatja, hogy Tiszazugnak vasut nem kell.

Hányszor hallottuk már azt a panaszt, hogy Kunszentmárton sohasem támogatja a járás községeinek a mozgalmát. Pedig nincs igazságuk azoknak, kik így beszélnek. Vegyünk csak egy esetet, az átlós utat. Kunszentmárton 60.000 koronával járult hozzá, hogy ez az ut kiépíttessék, pedig ennek a községek és nem Kunszentmárton veszik a hasznát. Mégis hozzá járultunk. Áldoztunk annyit, amennyi tőlünk tellett.

A vasut is Tiszazug érdeke. A Tiszazug azonban nem mozog. Napirenden volt a főszolgabíróság székelyének kérdése és Szelevényen és Mesterszálláson kívül egyetlen község sem pártolt bennünket.

Mi azonban nem vagyunk rossz szívűek. Szívünkön viseljük az egész járás érdekét. Ami a faluknak jó, nekünk szintén jó, — iparkodunk azon, hogy Kunszentmártonnal mindenki meg legyen elégedve.

Elfogjuk-e érni? Nem, soha. Hiába áldozunk ezrekét a járás községei érdekében, süket fülekre találunk, ha náluk kopogtatunk.

Tiszakürt azért tagadta meg a hozzájárulást a főszolgabíróság áthe-

lyezésének, mert nálunk hidvámot kell fizetni. Nem részletezem a többit, de elég annyi, hogy azok az urak, kik szívesen jönnek Kunszentmártonba és jól érzik magukat, nem akarják, hogy községünk különb legyen az általuk vezetett községnél.

De, eltértünk a vasuttól. Ezelőtt nem volt nap, hogy a tiszazugi ember szájából ne hallottuk volna, hogy mikor épül már a vasut? Kunszentmárton pár évvel ezelőtt is tekintélyes összeget szavazott meg a vasutra. A vasut azonban nem létesült. Hogy mi az oka, nem tudjuk.

A mostani mozgalom célja Kunszentmártont összekötni a Tiszazuggal. Vasut menjen keresztül minden községen, minden polgár vasuton és ne gyalog tegye meg az utat Kunszentmártonba. Mi, szívvél-lélekkel rajta vagyunk, hogy a vasut kiépíttessék, de magunkban erőtleneek vagyunk, nem tudjuk keresztül vinni régi óhajunkat.

Ezelőtt báró Fechtig kezében volt a vasut ügye. Nem birta keresztül vinni. Elkedvetlenedett. Azonban most már mások a viszonyok. Akik elleneztek, hogy vasut menjen a Tiszazugba, — azok most lelkes hivei e mozgalomnak, alig várják, hogy a vasut építését megkezdjék.

Az igaz, hogy sok pénz kell egy vasut megépítéséhez. Azonban a tiszazugi községek nem olyan szegények, hogy pár ezer koronával hozzá ne tudnának járulni egy olyan vállalathoz, mely a mindennapi kenyér után a legfontosabb és a mely vállalat a községek forgalmát csak előbbre és előbbre viszi. A pénzt előlehetne teremteni. Ne legyünk szűkmarkuak, mikor ilyen fontos kérdésről van szó.

Kunszentmárton lesz az első, mely a szükséges összeget megfogja szavazni. Áldozunk annyit, hogy egy községnek sem lehet panasza, csakhogy a vasut meglegyen.

Olvastuk, hogy Tiszaugon a vasut létesítése ügyében értekezlet volt. Hogy mi volt az értekezlet eredménye, nem tudjuk, — de azt hisszük, hogy minden jelenlevő mellette volt a kunszentmártoni—tiszazugi vasutnak.

Most van a legjobb idő arra, hogy a tiszazugi vasut kiépíttessék, siessünk, nehogy tervünk csődöt mondjon.

Ha egy olyan ember veszi kezébe a tiszazugi vasut ügyét, kiben ember-társai bizalma összpontosul, akkor a kunszentmártoni—tiszazugi vasut nem volt — hanem lesz.

Csaló pénzügyökök.

— A hiszékeny emberek hiénái. —

Kunszentmárton, április 16.

Ideje volna már valamelyes hatósági intézkedéssel megakadályozni, hogy mindenféle gyanus alakok pénzkölcsön közvetítés ürügye alatt fosztogathassák az Alföld derék, de naiv, hiszékeny lakosságát. Különböző metódus szerint dolgoznak ezek az alakok, de vannak közös ismertető jeleik. Megjelenik egy senki által nem ismert, elég jó képű és jó gunyáju uri formájú ember, boltot nyit, kiakaszt egy cégtáblát valami hangulatos felirattal, kiakaszt egy plakátot, mely szerint a vállalat 24 óra alatt 2¹/₂—4¹/₂-ra bármily összegű kölcsönt előteremt, hirdet, doboltat, publikáltat, hasonló ígéretekkel cédulákat osztogat, aztán behuzódik a boltjába, mint a pók a sarokba és várja az áldozatot.

A falvak népe kezd beszélni a dologról, suttognak-seppegnek, megállapítják, hogy nem lehet huncutság a dologban, mert hiszen akkor nem engedte volna meg a hatóság a bolt megnyitását.

Csakhamar megjelenik az első áldozat. Utána a tizedik és ötvenedik.

Az ügynök átveszi a felek okiratait, a kölcsön kifizetésére hosszabb terminust szab, elmondja, hogy rendszerint 24 óra alatt már fizetni szokott, de az épen szóban forgó kölcsönt nem lehet ilyen hamar kifizetni, valami akadály van a dolognak, nincs rendben a te-lekkönyv vagy valami eféle. A magyar átadja

Nyugodtnak törekedtem mutatni magamat s én, akinek legtöbb szüksége volt arra, hogy vigasztalják, én kisérlettem meg vigasztalni az értem aggódókat.

Hiába való volt minden törekvésem, beteg szívem önmagát sem tudta vigasztalni. Beteg, nagyon beteg lettem.

Mintegy két hónap telt el folytonos egyformaságban.

Mindennap kétszer jelent meg ágyamnál házi orvosunk, mindennap egy és ugyanazon orvosságot prescibálta: nyugalom, nyugottság.

Egy napon, jövetelének idejében, mély álomba voltam merülve.

Értesülvén arról a mellékszobában — melynek ajtója félig nyitva volt — beszélgetésbe eredett szülőimmal.

Az ő hangjára ébredtem fel.

Hallottam, a midőn álomat jöttevő álomnak nevezte. Hallottam, midőn azt mondotta, csak szívem beteg. Hallottam, midőn kérte szülőimet, legyenek segítségére, törekedjenek azon, hogy feledjek.

Eszembe jutott fogadásom és esküm, önkénytelen röppent el ajkamról e szó: «soha»!

A következő percben ágyam előtt állanak.

Néhány perce már, hogy itt vagyok, szólta orvosom; de értesülvén arról, hogy aluszik, nem akartam zavarni, tudva azt, hogy az álom jótékony hatással van önre. Kedves szü-

leivel beszélgettem s úgy sejtem, talán nem voltam elég figyelmes és hangos beszédem zavarta fel édes álmából. Ha így volna, örökké szemrehányást tennék magamnak.

— E szavak s a hang, melyen elmondva lettek, különös hatással voltak reám.

Nap-nap után jobban lettem s tíz nap mulva elhagytam az ágyat.

A változhatatlanban megnyugodva, fogadásomhoz kiven, Dénesem iránt szívemben élő lángoló szerelmemmel édes emlékének élve töltöttem napjaimat.

Orvosom — bár nem voltam már beteg — minden nap meglátogatott.

Modora, előzékenysége s az én édes emlékeim iránti tisztelete barátommá tették őt, őszintén becsültem.

Olyan lett ő nekem, mint virágnak a harmat, mint méhnek a himpor — nélkülözhetetlen.

Édes emlékeimről, vesztett boldogságomról csak ő velem beszéltem, mert meggyőződtem róla, hogy tiszteli azokat.

Egyedüli sétámon, hetenkint egyszer, a mikor szívem szerelmének édes adóját, egy kis koszorút vittem Dénesemnek, ő volt az én kísérem.

Ő tisztelte gyászomat, én becsültem őt. Megszoktuk egymást.

Mint két jó barát, örültünk, ha találkoztunk.

Igy teltek napok, hetek, hónapok, míg eljött a mai nap, évfordulója gyászomnak.

Ma egy éve vettem fel a gyászt.

E külső gyászban ma tettem az utolsó utat a temetőbe, a szerelem és örök emlékezés jelvényeiből rózsák és nefeletsziből font koszorút vittem egy év előtt átszellemült szerelmemnek.

Felkészítettem sírját, átöleltem fejét, az édes szerelem hangján beszéltem imádott szelleméhez, kértem, hogy ezután, ha lelkeszemeivel alátékint s látja, hogy külső gyász nélkül zokog valaki sírjánál, ismerjen reám bolygó jára a szívemben hordott gyászomról.

Mintha a sírhant megmozdult volna, szívem azt sugta, hogy e mozdulás szívének dobbanása volt, melylyel jelezni akarja, hogy megértett, hogy látja szívemet.

Mély gyászomban is boldognak éreztem magam.

Szép, verőfényes reggelre virradtam.

Kiskertemben gondosan ápolt virágaim: a rózsák, narcis, szegfű, ibolya, viola és nefeletszinek beszűrődött illatárja töltötte be kis szobámat.

Kimondhatatlan vágy fogott el megjelenni kedves virágaim között. Hogy ezt mielőbb megtehessem, gyorsan öltözködni kezdtem.

Meglepetés várt reám.

Anyám, az anyák legjobbjára, a legnagyobb figyelemmel távolította el ruhatáromból gyászruháimat.

az előleget, a telekkönyv rendbehozására kért összeget s aztán nyugodtan várja, hogy hívassa az ügynök. Az persze nem hivatja. Megy később a szegény paraszt minden hívás nélkül is, sürgeti a kölcsönt, de már akkor az iroda zárva van s az ügynök ur az ország egy más részén kezdi elülről fosztogató mesteriségét.

A szegény paraszt látja már, hogy meg van csalva, de hallgat, mert resteli magát. Dehogy megy panasza. Örül, ha az írásait visszakaphatja a messze vándorolt ügynöktől. Ez természetesen nem megy újabb sarc nélkül. De itt sincs még vége a dolognak. Az ügynök mindenféle írásokat irat alá áldozatával, mikor a boltjában megjelenik, ezen írások alapján aztán újabb lakóhelyén különféle pereket indít az elhagyott vidék lakossága ellen. Van rá eset, hogy 40—50 makacsági ítéletet hoz az ügynök javára új lakóhelyének bírósága egy hónap alatt. A bíróság kényszer helyzetben van. Tudja, hogy csalóval van dolga, mégis kénytelen annak követeléseit megítélni, mert minden követelését kifogástalannak látszó okmányokkal igazolja s az alperes nincs jelen. A makacsági ítéletek alapján aztán új rabló hadjárat indul.

Az a szerencsétlen paraszt, aki egyszer egy lelkiismeretlen pénzügynök hálójába kerül, többé onnan ki nem szabadul, míg vagy az ügynök, vagy a paraszt meg nem hal.

Nincs ezekre a kölcsönkövetítő irodákra semmi szükség. Lebonyolíthatja kölcsönügyletét a takarékpénztárakkal maga a fél. Vagy ha épen közvetítőre van szüksége, ott vannak a közjegyzők, az ügyvédek, a községi jegyzők. Ügyét mindegyikre megnyugvással bízhatja s nincs kiszolgáltatva a mindenre képes pénzügynök rablókisérleteinek.

Az iparhatóságok az ilyen kölcsönkövetítő irodák megnyitására ma rendszerint engedélyt adnak. Azon a címen, hogy az ilyen irodák működése a zugírászat fogalmától el nem választható, az engedély kiadása minden esetben megtagadható volna.

Felhívjuk a belügyminiszter és kereskedelmi miniszter figyelmét ezekre az állapotokra. Sürgős volna a pénzközvetítő irodák engedélyezésének betiltása, mert az ügynökök vakmerősége és lelketlensége már szinte határtalan.

Kezen: önkénytelenül azon ruhám után nyult, a melyet Dénesem utolsó napjaiban viseltem s a melyben úgy szerettem engem látni.

E ruhát én is szerettem és most, oly különös, oly szokatlan volt nekem.
Virágaim közé siettem.

Ugy tetszett, mintha e bohó kis virágok megkétszerezték volna illatárjukat, mintha a reggeli nap aranyugaraiban tündöklőbbek lettek volna, mintha kis fejcskékkel felém hajlongva örömlüknek akarnának kifejezést adni — változásom felett.

Leültem közéjük s elmerengtem multam, jelenem s talán jövőm fölött.

Merengésemből egy jól ismert kedves hang, orvosunknak hangja rezgett fel.

— Így szép a királynő alattvalói között.
Hangja — melyet egy évi ismeretségünk alatt oly csengőnek ismertem — ma oly remegő volt.

Arca, — melyből gyászom alatt oly sok vigasztalást merítettem — ma bánatterhes, szomorú.

Szemeiben lázas tűz égett.

— Jóságos Isten! Ön beteg, mi a baja?
Kérdésemre kissé megrezenni láttam s bár többször ismételttem meg azt, válasza mindig az volt: «semmi.»

— Mint igaz barátinője, kérem, legyen őszinte hozzám, mondja meg, mi baja, mi bántja?

— Látja, egy év alatt ön is vigasztalt

engem, ön gyógyított ki szívbjajomból, emlékszik-e? mikor egy alkalommal hozzánk jövelekor mély álomba voltam s szülőimnek azt mondotta:

— Csak szive beteg!
— Hogyan! Ön ezt hallotta?

— Igen, hallottam és most kérem, legyen őszinte s mondja, mi baja?

— Igérje meg kérem, ha — mint kívánja — őszinte leszek, nem vonja meg tőlem továbbra is barátságát.

— Igérem. És ha szükség lesz reá, szerepet cserélünk. Ön a multban engemet, a jövőben pedig én fogom önt vigasztalni.

— Köszönöm. Őszinte leszek. Magától kaptam a betegséget, szivem beteg.

— Szeretek reménytelenül. Ismerni tanultam egy nőt, akinek nemes szive birhatása felérne nekem a menyboldogságával, a ki szebb nékem a természet összes remekeinél, ragyogóbb a napnál, szendébb a holdnál és kedvesebb a szüztiszta hófehér liliomnál. Óh! mily gyönyörrel dobnám el magamtól az életet csak egy «szereflek» szaváért. Nincs reményem, semmi reményem.

— Édes barátom! Nem-e korai még e kétségbeesés? Feltárta-e már szivét azelőtt, kit ily lángolón szeret? Megvallotta-e szerelmét?

— Nem és nem is fogom tenni soha, mert ismerem a szivét, tudom fogadását és esküjét.

Hétről-hétre.

Irja: DONGÓ.

Itt a husvét! Itt az ünnep!
Minden arcra öröm ülhet
E magasztos, szent napon!
Hó ajakról hála ének,
Ajtatosan száll az égnek,
Én is úgy el hallgatom.

Hogyne szállna, hogyne szólna:
Sok bárány nincs már az ólba,
Pulyka, kappan: egy helyen
Sonka, kalács s több efféle,
Mindnek, mindnek, vége, vége,
Nincs irgalom s kegyelem.

És az ünnep másodnapján,
A locsolást várja sok lány.
Várja, nézi s hogyha jön!
Szagos viznek, otkolomnak
Illatáért úgy bomolnak,
Fojjon bár, mint vizözön.

Mi is volna más az ünnep!
Enni, inni összegyűlnek
Ismerősök s jó rokon
S amíg fogy az izes kappan,
Az étvágy csak lassan csappan,
Nincs gyógyír a gyomrokon.

No de erről nem beszélék,
Csuszós bornak, pecsenyének,
Komoly lapban nincs helye.
Hanem ami, a mult héten
Történt, arról kéne nekem
Beszámolni, illene.

Mi is történt? Hogy is kezdjem?
Bőjtben írni nincs nagy kedvem,
Túró, retek gyenge koszt...!
És még hozzá sokat írni,
Csak husvétig lehet birni,
Erőmben ez egyre foszt.

A Közérdek b. laptársunk,
Nem hiába hitvallásunk
Soh'sem volt egy, s nem lehet.
Arról irt hirt nagy betűkkel,
Hogy egy akta mélyre tünt el,
S tudja még mit, egyebet.

A Körös csak mostan árad,
Uszodáért már is fárad,
Pedig hol van még a nyár!
Emlékezni szép a jóra,
De nem jött el még az óra,
S követelni néha kár.

Azt irta: az aktát régen
Egereknek adták légyen,
Büzös láda a helye.
Pedig dehogy adták, adták,
Meg vannak a féltett akták,
Csak pénz nincs: mi felvegye.

Szelevényen nagy a bánat:
A Tanfő az iskolákat
Nem nézte meg még soha.
Gondnokságnak fáj a szive,
Mért is veszi ily semmibe
Öket, mi hát az oka?

Igaza van Szelevénynek
És az a vágy, melytől égnek
Jogos is, hogy lánggal ég.
Elevenen Tanfőt látva,
Elmulna sok időlt nátha,
S nem olvadna úgy a jég.

Minálunk meg más baj van most,
Mégsem írok róla „sajnos”,
Hogy is írnék, nincs hiba.
El is mulott, ahogy támadt,
Hiányzott egy vészkiárat,
Ez volt csak a galiba.

Nem volt eddig szükség rája,
Az ember hát felhasználja,
A hogy tudja a helyet.
Boros hordó, üres hordó,
Hogy ilyen volt ott az ordó,
Nagy baj az még nem lehet.

Az elmúlt hét böjti keddjén,
Ugy is volna mindig rendjén,
Zászló lengett színesen.
Az iskola épületre
Ugyan akkor kitűzette?!
Máskor nem volt hire sem!

Meg mondom én! Mit titkolnám,
Miért lengett sárga ormán
A zászló véletlenül!
Utastás írja elő,
No meg a tanfelügyelő
Ép csak e napért hevül!

Ne mondja azt senki nekem,
Hogy az orvos kiváltképen
Nem tévedhet! Ez nem áll.
Gólyanéni, ha tavasz lesz,
Közel jár az ereszethez,
S váratlan is csak beszáll.

Nagyszálloda társaságnak,
Amelyhez szép jövőt várnak,
Gyűlése volt egy hete.

— Tehát az, kit szeret, másnak ígérte szivét? Fogadást és esküt tett?

— Nem ígérte senkinek, fogadást és esküt másra tett.

— Akkor fogadja meg tanácsomat, vallja be szerelmét, hidjen nekem barátom, hogy a nők szivét nem mindig ismerjük. Hátha az ön imádottja tett fogadását és esküjét az esetben is megtarthatta, ha szivét önnek adja.

— Az ön biztató szavai a remény halvány sugarait lövelték szivembe. Igen, megfogadom tanácsát és e percben feltárom szivemet. Boldog, vagy boldogtalanságom e perctől függ, bevallom mily lángolón szeretem. Nem akarom fogadása és esküje megszegését. Szivében a mult őrzött emlékeit tisztelni fogom, csak legyen az én szivem királynője s engedje, hogy rabszolgája legyek, mert határtalanul szeretem önt — asszonyom.

— Nemes barátom!

Hat hét mulva két kis nefejejts csokorral szivem felett álltam az oltár előtt Aladárommal. Ajkainkról elhangzott kölcsönösen a «szerelek», a «holtomiglan».

Szokott sétáimon, hetenkiert egyszer, a mikor szivem első szerelmének édes adóját, egy kis koszorut viszek a temetőbe, az én nemes barátom, az én kedves férjem a kísérem.

Tárgyaltak az osztalékon,
Amely — ugymond — nagyon vékony,
Bár sok pénz benn fekhete.

Biz az úgy van! Nincs más sorja,
El kell járni sörre, borra
S majd meg nő az osztalék.
Akinek fáj s mégse teszi,
Előbb-utóbb észre veszi,
Idővel meg szokja még.

Hirek.

Kunszentmárton, április 16.

Lapunk előfizetőinek, olvasóinak és munkatársainak boldog húsvéti ünnepeket kívánunk.

— **Képviselőtestületi ülés.** Kunszentmárton község képviselőtestülete 1911. évi április hó 18-án, kedden délelőtt 10 órakor rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: Bemutatják a községi és alapítványi pénztárak 1910. évi zárszámadása, valamint a leszolgált községi közmunka felhasználásáról készített számadás. Bemutatják a templom és keresztalapítványi pénztár 1910. évi számadása. Bemutatják az elhagyottá nyilvánított 7 éven felüli gyermekek segélyalapjának számadása. Esetleges indítványok.

— **Polgári iskola.** A közigazgatási bizottság f. hó 12-én tárgyalta a polgári iskola elkészített tervezetét. A bizottság a tervet elfogadta és utasította a községi előljárókat, hogy a községi nagyvendéglő bérletét azonnal mondja fel, hogy a polgári iskola szeptember 1-én megnyitható legyen. A közigazgatási bizottság határozata azonban most még nem hajtható végre, mert hiszen az a közgyűlési határozat, mely a községi nagyvendéglőt a polgári iskolának átengedi, még nem jogerős és ezen határozat ellen még felelőse is adható be.

— **Gondnoksági ülés.** Az áll. elemi iskolai gondnokság f. hó 22-én, szerdán d. u. tartotta április havi rendes ülését. Elnök bejelenti, hogy a kir. tanfelügyelő a múlt ülésről felvett jegyzőkönyvet tudomásul vette, ezzel tehát hozzájárult a gondnokság azon határozatához is, hogy ezután minden év március 15-én a nemzeti zászló az állami elemi iskola épületére kitzessék és e napon az előadások szüneteljenek. Az előjáróság átiratban értesíti a gondnokságot, hogy a vasárnapi istentiszteletre átengedi az orgonát Schöber Alajos igazgatónak, természetesen az ő felelősségére. Nagy Károly igazgató előterjeszti, hogy helyes dolog lenne, ha a gazdasági iskolában a vizsgákat május hó végével megtartanák, mert ebben az időben a mezei munkák már megkezdődnek, a szülők kimennek a tanyákra, gyermekeiket magukkal viszik és így júniusban alig lesz növendéke a gazdasági iskolának. A gondnokság ezen indokból a gazdasági iskolában a vizsgák napjait a következőképpen tűzte ki: a városban május 29-én és 30-án, a II. és III. sz. tanyai iskolánál május 31-én, az I. és IV-ik számú tanyai iskolánál június 3-án, délután lesz a vizsga. A gondnokság a vizsgákra elnököknek kiküldte Dósa József plebánost, Józsa J. József, Papp Kálmán, Gulyás János és Nagy Károly gondnoksági tagokat.

— **Kiállítás a gazdasági iskolában** Május 31-én Nagy Károly igazgató a gazdasági iskola tantermében kiállítást rendez a növendékek által készített háziipari cikkekből. Ez a kiállítás fogja beigazolni az igazgató egész évi tevékenységét és buzgalmat, mellyel a fiatalságot bevezetni akarja oly cikkek elkészítésébe, melyek minden háznál ugyszólván nélkülözhetetlenek. Szébbnél-szebb dolgok kerülnek majd kiállításra s a szülők majd boldogan fogják szemlélni, hogy gyermekeik mily szépet és hasznosat tanultak az év folyamán a gazdasági iskolában. A kiállítás 31-én este bezáródik. Érdeklődők az egész nap folyamán megtekinthetik, a kiállított tárgyak között eladók is lesznek.

— **Társulati gyűlés.** A Körös-Tisza Maros ármentesítő és belvízszabályozó társulat folyó hó 12-én közgyűlést tartott Hódmezővásárhelyen. Az újonnan szerkesztett alapszabályt a közgyűlés letárgyalta és azt egyhangulag elfogadta. Fekete Márton orsz. képviselő távozásával az igazgatói állás megürült, a közgyűlés azonban úgy határozott, hogy az igazgatói állást, mivel arra szükség nincs, — beszünteti. Endröd község arra kérte a társulatot, hogy az újonnan épített Körös-híd költségeihez 5000 koronával járuljon hozzá. A közgyűlés hosszabb vita után a kért 5000 koronát megszavazta és azt a jövő évi költségvetésbe felveszi. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy az Öcsöd község alatti holt Körös-kanyar alsó végén szivattyutelepet létesít. Megígértette az is, hogy a kunszentmártoni határban a csatornák még ez év folyamán ki lesznek építve.

— **Eljegyzés.** Schiffer Henrik helybeli kereskedő eljegyezte Grünberger bőráru-gyáros leányát Gizikét, Kiskunfélegyházáról. (Minden külön értesítés helyett.) — Kiss Elek helybeli gazdálkodó eljegyezte Hunya Irénkét Endrödről.

— **Közgyűlés.** A nagyszálloda részvénytársaság f. hó 9-én, vasárnap délután 3 órakor tartotta rendes évi közgyűlését a közháza tanácstermében. Közgyűlési elnökké Vértés Emil takarékpénztári igazgató választott meg. Az elnök bemutatja a nagyszálloda részvénytársaságnak a kir. törvényszék által jóváhagyott alapszabályait, melyet a közgyűlés tudomásul vesz. — Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság ezen a közgyűlésen terjesztette be az 1909. és 1910. évek-ről a számadását, jelentését és mérlegét. A közgyűlés a számadásokat tudomásul vette, a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak megadta; az osztalékokat pedig egy részvény után, mely 100 korona névértéket képvisel, 2 korona 50 fillérben állapított meg. A felügyelőbizottság rendes tagjai lettek: dr. Domján Jenő, Nagy Zoltán és Klein Adolf, póttag Balog Mór.

— **Kereskedők ünnepnapja.** A kereskedelmi egyesület már régóta azon fáradozik, hogy tagjait arra vegye rá, miszerint ünnepnapokon délután az üzletek zárva legyenek. Ezen óhajnak a Kossuth Lajos-utca és a piactéri kereskedők a napokban eleget tettek, amennyiben elhatározták, hogy üzleteik minden ünnepnapon déli 12 órakor bezártnak. — Ezért figyelmeztetnek a bevásárlók, hogy a naptárban előforduló pirosbetűs ünnepnapokon délig szerezze be szükségleteiket, mert ezen túl a boltok a délutáni órákban zárva lesznek. — Azt hisszük, hogy a főtéri kereskedők ezen mozgalma a többi kereskedők között is vízhangra fog találni, habár Greif Miksa cég nem csatlakozott a piactéri kereskedők ünnepnap délutáni munkaszünetjéhez.

— **Választások.** A tiszaköröszugi árm. és belvízszab. társulat választmánya e hó 13-án tartott ülésén a megüresedett gépészi állásra Pongrácz Ottó kameniczai lakos, hajógépész választotta meg egy évi próbaidőre. állását mályus hó 1-én kell elfoglaltia. — A Körös-Tisza-Marosl árm. és belvízszab. társulatnál nyugdíjazás folytán megüresedett főszámvevői, pénztárnoki és társ. mérnöki állásokat az e hó 12-én Hódmezővásárhelyen tartott választmányi ülésen töltötték be választás útján. Megválasztották főszámvevővé: Novobácky Győző, pénztárnokká: Szrenkányi Sándor, és társulati mérnökké; Benes Gyula.

— **Tűzoltók mulatsága.** Holnap, húsvét hétfőjén tartják meg a tűzoltók mulatságukat a Körös-szálló nagytermében. Az érdeklődésről itélve, a tűzoltók mulatsága fényesen fog sikerülni.

— **Sir a templom mellett.** Az elmúlt héten a községi előljáróság a templom melletti téren fákat ültetett. Egyik nap-számos, amikor a fának gödröt ásott, ásója egy régi kripta kőburkolatában akad meg. Azonnal jelentést tett az előljáróságnak, mely ki is ment a helyszínre és a kriptát felbontatta. A kripta elég széles és kőből épült bolthajlással volt ellátva. A kriptában egy fakoporsót találtak, benne egy emberi csontvázal. A koporsón tisztán kielehetett venni egy „Sz.“ betűt és „79“ számot, ami arra enged következtetni, hogy az illetőt 1779-ben temették oda, minthogy templomunk 1784-ben épült újra, de lehet az is, hogy ez a szám az illetőnek életévet jelenti. A koporsóban egy szijra fűzött olvasó részletet is találtak kereszt nélkül. Annyi bizonyos, hogy az illető vagy pap, vagy valami gazdag ember lehetett, mert abban az időben a templom körül csak is előkelő és jómódu emberek temetkeztek. Az érdekes leletet a község házára vitték, ahol most folyik a vita, hogy melyik évben is készült a talált kripta.

— **Halálozások.** Özv. Tarcsányi Ernőné született Takó Mária, a cibakházai ármentesítő társulat volt igazgató-főmérnökének özvegye f. hó 5-én, életének 52-ik évében Báltaszéken elhunyt. — Holttestét Szolnokra szállították, ahol f. hó 7-én helyezték örök nyugalomra. — Özv. Tarcsányi Ernőné a múlt év őszén költözött el Kunszentmártonból leányához Báltaszékre, azonban régi sziv-baja miatt folyton betegeskedett, míg végre a halál megváltotta szenvedéseitől. Kunszentmártonban általános a részvét az elhunyt iránt, akit mindenki tisztelt és becsült. Az elhunytban Tarcsányi Kálmán erdész-mérnök édesanyját gyászolja. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki. — „Fájdalmas szívvel tudatjuk, hogy szeretett jó édes anyánk, özv. Tarcsányi Ernőné szül. Takó Mária f. hó 5-én délelőtt fél 10 órakor, életének 52-ik évében Báltaszéken elhunyt. Hült porait beszentelés után Szolnokra szállítjuk, ahol 7-én, délután 5 órakor a róm. kath. temetőbe helyezzük örök nyugalomra. Lelkiudvosságeért az engesztelő szentmise áldozatot f. hó 10-én délelőtt a báltaszéki róm. kath. templomban fogjuk az Urnak bemutatni. Báltaszék, 1911. évi április hó 6-án. Örök béke és szeretet emléke kísérelje őt örökös nyughelyére! — Tarcsányi Kálmán, Tarcsányi Margit férjzett Traum Jánosné gyermekei, Traum János veje, Takó János testvére, özv. Takó Ferencné szül. Bartha Lidai, Takó Jánosné szül. Papp Flóra sógornei.“ — Dr. Bozóky Béla műtőorvos, Bozóky Béla földbirtokos és államvasuti mérnök fia f. hó 10-én Nagyváradon elhunyt. Halálát a Bozóky, Talányi, Tóth és Szilárdfy családok gyászolják. — Folyó hó 15-ikére virradóra meghalt Tiszaföldváron Finály Simon köztisztviselőben álló szabóiparos, ki azelőtt Kunszentmártonban lakott, 78 éves korában. Özvegye, 10 gyermeke és 23 unokája gyászolja.

— **Szeleveníri hír.** Folyó hó 9-ikén alakult meg az állami tanítók vezetésével a „Földmivelők köre“, mely az „Orsz. Gazdaszövetség“ és a „Vármegyei Gazdasági Egyesület“ kötelékébe lép. A tagok száma megalkulásakor 46 volt, de már is többen jelentkeztek felvétellel.

— **A körösi uszoda.** A községi előljárókat a körösi uszodának egyik lelkes pártfogója a „Közérdek“ mult heti számában élesen megtámadta, mert szerinte a képviselőtestület által megszavazott és a törvényhatóság által jóváhagyott uszodát még a mai napig sem építette fel, hanem annak aktáit eltette: „az egeres ládába“, hol minden elkallódik. Ez a támadás kinosan érintette az egész előljárókat, melyet mulasztás a községet érdeklő ügyek végrehajtása terén soha sem terhelte. Épen azért nem érdemelte meg ezt a támadást, minthogy az uszoda aktái nem az egeres ládában, de az adóügyi jegyző asztalán fekszenek és amelyeknek végrehajtása jelenleg egy kis akadályba ütközik. Ha a cikkíró ur fáradságot vett volna magának és elfáradt volna a köz-

ségházára, akkor nem irta volna meg rágal-mazó cikkét, mely alaptalanul és rosszhisz-müleg vádol meg egy hatóságot, mely mu-lasztást ezen ügyben sem követett el, sőt ellenkezőleg, a község minden egyes polgá-rának üdvét és boldogulását mozdítja elő. Az utóbbi években annyi jó és hasznos dol-got vitt keresztül épen ez a megvádolt elő-ljáróság, hogy ha a cikkíró ur 100 vagy 200 évig élne, akkor sem tudott volna ezek kö-zül egyet sem megvalósítani. — Mi azonban egy kis felvilágosítással szolgálunk tisztelt lapíróknak az uszoda ügyéről. Való igaz, hogy a képviselőtestület 1910. évben 6000 koronát szavazott meg egy körösi uszodára. A képviselőtestület ezen határozatát a tör-vényhatóság jóváhagyta azzal, hogy a kép-viselőtestület a körösi uszoda költségvetését, tervét, a felveendő kölcsönt névszerinti sza-vazással fogadja el és ezen közgyűlés hatá-rozatát újból terjessze fel jóváhagyás végett. Az uszoda aktái bekerültek az előadóhoz, a ki mind ez ideig, tekintve a téli időszakot, nem látta szükségét annak, hogy a költség-vetést, tervet, valamint a kölcsönkötvényt a képviselőtestület elé terjessze, mely tekintve a községnek igazán legszükségesebb és fej-lődésére kiható nagy ügyeit, ilyen luxus dol-gokkal tél folyamán nem is óhajtott volna foglalkozni. — Hol van tehát mulasztás? — Hiába versel az élestoplu ur: „igy csinálom, ugy csinálom, Isten tudja, hogy csinálom”, maga sem tudta, mit akar írni, mikor le-ült asztalához, de hát muszáj volt írni, hogy egy híreccskéje is legyen lapjának. Megszok-tuk ugyan már, hogy az előjáróságot min-dig támadják, anélkül, hogy valami okuk lenne rá. Most az uszodát tartják a legfon-tosabbnak, holott több hasznosabb dolog vár megoldásra. A község a közegészségnek eleget tett azzal, hogy egy diszes gőzfürdőt emeltetett, mely jövedelmet egyáltalában nem hoz, így igazán méltányoljuk a képviselők azon álláspontját, hogy az ilyen luxus-dol-goknál fontosabbat valósít meg. — Végre is csak azt mondhatjuk, hogy ha meg is van a községnél az egeres láda, melyben az ira-tok elkallódnak, községünk mégis oly roha-mosan fejlődik minden pótdadó emelkedés nélkül, hogy az idejövő idegenek csodálko-znak és bámulják községünket. Fejezzük be a vitát és mondjuk a latin költővel: „Ha hallgattál volna, bölcs maradtál volna.”

— **Tisztviselő-kör.** A Kunszentmár-ton—tiszazugi tisztviselői kör f. évi április hó 23-án, délután 3 órakor tartja alakuló köz-gyűlését a Körös-szálló nagytermében, melyre az érdekeltek ez uton is meghívotnak.

— **A fűmagtermelés meghono-sítása Magyarországon.** Figyelmébe aján-ljuk mindazon gazdáknak, kik Magyarországon fűmagtermeléssel szándékoznak foglalkozni, hogy e célból Mautner Ödön sz. és kir. ud-vári magkereskedő céghez, Budapest, fordulja-nak. A Mautner cég, mely a gazdák jövedel-mének nagyobbitása terén már oly gyakran volt uttörő, készséggel bocsájt rendelkezésre egy régi, tapasztalatokban gazdag fűmagtermelőt, ki a szükséges utbaigazításokkal és szakszarú tanácsokkal szolgál. A cég ezt minden költség felszámolása nélkül teszi, sőt még a szakember utiköltségeit is viseli. Ha figyelembe vesszük, hogy Ausztria-Magyarországba a múlt évben is külföldről csupán fűmagot 2½—3 millió korona értékben hoztak be, úgy a Mautner cég, ezen mozgalmá a gazdák körében bizonyára nagy tetszéssel fog találkozni.

— **Mozi.** A mai napon fényes elő-adások lesznek a moziban. A vállalkozók szebbnél-szebb képeket szereztek be a hus-véti ünnepekre. Felhívjuk olvasóink figyelmét egy színes, vallásos tárgyú Thais, mozgó-

képre, mely szépségében az eddig látottakat mind felülmúlja. Okosan cselekszik tehát min-denki, ki a mozi ma esti előadását meg-tekinti. Gyönyörű kép leírása: Thais Ana-tole France beszélye (Gaumont). Thais, Egyiptom ünnepelt kurtizánjának lábai előtt hever egész Alexandria. Ünnepi bacchanáliák mámorában tölti éjszakáit és fenéig őríti az élvezetek bódító italát. Pompa és fény veszi körül, szépségével lebilincseli Egyiptom legelőkelőbb főurait, kik drága ajándékokkal halmozzák el és vagyonukkal fizetnek csók-jaiért. A részegítő bacchanáliák vad orgiái közben egy este betoppán a palotába egy pusztában élő keresztény pap, kinek megje-lenését eleinte tréfának veszi Thais és a vendégsereg, de midőn az azokról a bűnök-ről beszél, melyek a kurtizán lelkét terheli, midőn udvara őszinteséggel feltárja előtte vi-haros multjának minen förtelmét és figyel-mezteti a bizonytalan jövőre, mely reá vár: a fanatikus apostol szavai oly mély hatással vannak Thaisra, hogy elhagyja palotáját és kolostorba vonul. Itt imádsággal vezek-léssel tölti hátralevő napjait és szent bűbá-nattal szívében leheli ki lelkét, midőn a halál megváltja szenvedéseitől. A legnagyobb élő francia író gyönyörű alkotását mesteri erővel adja vissza ez a felvétel, melyek cim-szerépét Jane Faber, a Comédie Française művésznője játssa.

— Szerencsétlenség Tiszakürtön.

Enyedi Károly tiszakürti kereskedő házának udvarán be akarta tömetni a kutat olyképen, hogy előbb kiszedeti a kut téglafalát és az-után hordják majd tele földdel. A téglák ki-szedésére és a kut betömésére Szabó István kutszínáló vállalkozott, ki f. hó 11-én reggel hozzá is látott a munkájához. Természetesen a többi munkások közül senki sem tudta, hogy hogyan megy az ilyen munka. Szabó István kötéllétrán leereszkedett a kutba és felülről lefelé haladva szedte ki a téglákat. Már jóval túlhaladt a kut közepénél, mikor ugy 7—8 lábnyira haladt, egy pillanat alatt leszakadt a föld. Három—négy méter széles földréteg omlott bele a kutba, maga alá te-metve Szabó Istvánt. A kik a kut szájánál állottak, szerencsésen megmenekültek. Irtó-zatos volt a jelenlevők között a rémület, mindenki megfélekedett a szerencsétlenről, csak a fia kiabálta rémülten, hogy apját el-temette a föld. Amikor az emberek maguk-hoz tértek, hozzáfogtak az ásáshoz, hogy Szabó Istvánt megmentsek. Nagy munka után sikerült is annyira előrehaladniok, hogy Szabó Istvánnak a lába kilátszott a föld törmelékei közül. Szabó István fia kötelet kötött az apja lábára és kihúzták a szerencsétlenül járt embert. Próbálták élesztgetni, azonban ez nem sikerült, mert már halott volt. Óriási a részvét a 49 éves korában ily borzasztó ha-lállal elpusztult ember iránt, kinek halálát özvegye és nyolc gyermeke gyászolja.

— **Korynticai ásványviz.** Amint értesülünk ezen kiváló gyógyviz e napokban friss töltésben került a piacra. Nem akarjuk elmulasztani, hogy tisztelt olvasóinknak figyel-mét ezen kitűnő, mondhatni hazánkban párat-lan gyógyvizre fel nem hívjuk. A korynticai ásványviz különösen jövedelményel alkal-mazzatik: idült gyomor bélhurut, gyomorhá-nyás, gyomor és bélgörcs, máj és lépda-ganatok, aranyeres bántalmak és idült székre-kedésnél, valamint sárgaságnál, cukorbetegség és húgysavas diathesis ellen. Együttal a legbiz-tosabb szer vakbélgyulladás megakadályozására.

— **Lépfene.** Öcsöd községben a lép-fene szórványosan fellépett.

— **Nem ámitás,** hogy ezidőszertint legkitűnőbb a dr. Borovszky-féle Borolin házi-szer. Lásd a hirdetést.

— **Birtokváltások.** Az elmúlt hé-ten a kunszentmártoni kir. járásbírósa-g te-lekkönyvi osztályánál a következő birtokvál-tozások jegyeztettek be: Szabó István és neje megvette Surányi István és neje házát 1080 koronáért, Zs. Varga Mihály megvette B. Ficsor István és neje földjét 510 koronáért, Varga Boldizsár és neje megvette B. Ficsor Márton és neje ingatlanát 510 koronáért, Fgy, Tóth Lajos megvette Antal Mi-hály és társa házát 1400 koronáért, Ecsédi Mihály megvette Ecsédi Gergely és társai házrészét 800 koronáért, Bognár Margit meg-vette Bognár Veron házrészét 120 koronáért.

— **Kivonat az anyakönyvből.** Kunszentmártonban 1911. április 8-tól április 15-ig születtek: Talmácsi János, Farkas Fe-renc, Kovács Imre, Bozóky Erzsébet Dalma, Bognár György, Berta György, Fodor Má-ria Magdolna, Házasság nem volt. — El-haltak: P. Kovács László 75 éves, Gácsi István József 7 éves, Kocsis Erzsébet 1 hó-napos, P. Nagy István 1 hónapos, Szabó Ilona 20 hónapos,

Dal a moziról.

Tul az erdőn, tul a mezőn,
Ott, a hol a dísznó tur,
Ott, a hol a kocsinyomba
Százával terem a gomba,
Szóval épp itt: Szentmártonba
Két élelmes pesti ur
Gondolt nagyot és merészet,
Hozatott egy ravasz gépet,
Meg egy csomó mozgóképet,
Amelyiken Dzseffriszt Dzsonzon
Szelid arccal vágja gyomron,
Szajon, szemem, kupán, orron,
Továbbá, mint látható:
Hadnagy ur s a kis Kató,
Azután egy ismert Berta,
Aki csupán azért ment a
Mozi-mozi-moziba,
Hogy legyen egy palija,
Azonkívül annyi minden,
Hogy itt sorba felsorolni
Pláne, de sőt monoplane
Rimbe róni
Sem idő, sem hely nincsen.
Denikve ez a két fenti
Többször aposztrofált pesti,
Addig izgett, addig mozgott,
Mig megnyitott egy kis mozgót,
Amely kézzült itten, helyben
Kilencszáz és tizenegyben.
S azóta ha jön az este
Nem gondol már senki Pestre,
Szentmártonban irigykedve,
Mert itt is van már mozi,
Ahol szíve galambjának
(Jancsikának, Palikának!)
Rendezet ad a — Rozi.
S mig a négyszáz méteres kép
Mozog arrébb, odább, idebb
A nagy fehér lepedőn
Rozi, Juli, Pali, Berta,
Pisti, Peti, Gyuri, Terka
Dalol vigan, nevetőn:

Ujjé, a moziban nagyszerű,
Ujjé, a moziba jó.
Látható itt a Tontolin,
A földalatti léghajó.
Ujjé, a moziban nacceru,
Ujjé, a mozi de szép,
Képet látsz százat,
Hogy tátod a század,
Ujjé, a mozi de szép!

Tisztelettel értesitem Kunszentmárton és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy az özv. Kiss Antalné házában levő

„**OTTHON**”

kávéházamat és vendéglőmet

fogom áthelyezni. A n. é. közönségnek eddig irányomban tanusított jóindulatát és pártfogását továbbra is kérve, Kítűnő és tisztán kezelt italok. ☞ Étkezni a nap bármely szakában lehet.

folyó hó 20-án a Kossuth Lajos- (Vasut) utca, Molnár János házába, a postával szemben, tisztelettel özv. Sipos Kálmánné.

A husvétii ünnepekre ajánlom kitünő
angol és francia

illatszereimet

és tréfás

locsoló-készleteket.

LUKÁCS ANDOR

gyógyszertára a Szentháromsághoz,
Kunszentmárton, piactér.

Ehrlich Ignátz

fakereskedő tudatja a közönséggel,
hogy a Horváth István-féle

gőzmalom és gőzfűrés

bérlete még ez évben meg fog
szünni és a raktáron levő I. rendű
épületfákat, deszkákat
a szolnoki árjegyzék szerint árusítja.

Dóra beteg.

*Hová lett a virág pici ablakból?
Hová lett a mosoly nevető ajkadról?
Hová lett az illat a rózsaké helyből?
Hová lett az a tűz ragyogó szemedből?*

*Hová lett? Hová lett? Oh! jaj oda minden!
Elrabolva tőlem tengernél több kincsem!
Forró láz égeti... Gsitt! ... Nagybeteg Dóra...
Meg se nem is mozdul... Mintha meghalt
volna...*

*Öltözzetek gyászba, talpig feketébe,
Fekete ruhátok legfeketébbébe! ...
... Halállal vívódik... Ján meg is hal Dóra...
Gsitt! ... Még él! ... Hallga csak ...
olyan, mintha szólna.
Mezey J.*

Mezőkövesdi hangulat.

Irtá: Berczik Árpád.

Beszélgetve a mezőkövesdi matyókkal,
megállapítom, hogy a nagy tömeget a kény-
szerűség hajtja ki Amerikába.

— Nem szívesen megyünk mi oda,
hiszen szeretjük a hazánkat és itthon hagy-
juk a családunkat . . . De ki kell mennünk
kénytelenségből. Már én is azon gondolko-
zom, hogy kimenjek, mert nem lehet itt
se boldogulni, se megélni! — mondotta
egyikük.

Aki ezeket elpanaszolta, az egy igen
értelmes kisgazda volt, kinek nyolc holdja
van és nyolc gyermeke. Legnagyobb baj,
hogy télen nincs munka. Ott állnak olyan-
kor a fogadó előtt hosszú sorban a „he-
verő legények“.

— Ha azok az urak Pestről lejönnének
és benéznének hozzánk, sokat mondhatnánk
el nekik . . .

— Kenyér! . . . Kenyér! . . . Jobban
mondva munka! . . . munka! . . . Ez hal-
latszik alulról végig az országon, — végig
a magyarságon. Igen okosan, higgadtan, em-
berségesen beszélnek ők; csak úgy érzik
a bajokat, a közállapotokat, mint az értelmi-
ség . . . Az alaphang bus csüggedés — le-
mondás . . . Ismerik a bajokat, de nem
tudnak magukon segíteni, rajtuk pedig nem
segítenek „odafenn“. Mit csináljon hát a
szegénység? Hallgat és — kivándorol.

S éppen a magyarság! Milyen Magyar-
ország lesz a magyarnép nélkül? S milyen
lapja a magyar történetnek, hogy a magyar
uralom alatt hagyta ott hazáját a magyarság!

— Csak gyár volna itt, mint Miskolcson
van! — vélekedik az egyik.

— Elvégeztünk mi már akármilyen mun-
kát, nem válogat többé a magyar ember,
— ümmög a másik.

Besötétült már, mikor a kövesdi ál-
lomáson a vonatmra várakoztam. Egy
csomó asszony, meg gyerek ünneplőben
várta az urát, az édes apját, akik éjjel egy
órákor fognak megérkezni. Dehogy maradt
volna otthon Matyika; megigérte, el sem
alszik, százánczu bő gatyájában, mert a
kövesdi gyerek is azt visel, ha fiu, höndör-
gőt, ha leány, ott futkos és hancurozik a
főbbi gyerekekkel. . . .

Oh még sokáig fognak várakozni, mi-
kor én már régen Budapesten leszek, mert
az én vonatom csakhamar megérkezett. Egy
csomó ismerőssel találkoztam az egyik fül-
kében, akik alsóztak. Vig hangulat a kocsi-
ban. Nem csoda! Csupa értelmiség volt
együtt, tisztviselők, nagyiparosok, honatyák,
egy-egy építész, egy-egy művész. Amilyen
csöndesek, szükszavuk voltak a paraszt-
jaim, oly zajosak, követelők az urak.

Mert ők sincsenek megelegedve sem-
mivel, kivált a jövedelmükkel. Az kevés,
igen kevés. Senki nincs megfizetve érdeme
szerint, az állam dehogy is méltányol.

A tisztviselő, aki tizenegyor jár be,
hogy egy órákor ismét haza mehessen s a
közbeeső időt kartársi tereferével tölti,
bosszus, hogy már három éve nem lépett
elő.

— Megzapolunk! Sajnálják azt a pár
rongyos forintot. Mintha az a költségvetés
nem bírna el még egy pár segéditkár-
ságot.

A hogy a költségvetés szót kiejtette,
mindegyiknek akadt kívánsága, — jobban
mondva közszükséglete, amit bele kell venni
a költségvetésbe.

— Azt mondják: nincs pénz!
„Az nem ok, hát hadd legyen! Kell
lenni!“

Ebben az egész szakasz egyetért. Az
iparos, aki nagyobb megrendelést sürget
gyára számára s kit azzal biztatnak: „Majd
ha pénz lesz!“ a képfaragó, aki fel van hábo-
rodva, hogy még olyan kevés a szobrunk;
az építész, akinek egy előirányzatát le kel-
lett szállítani . . . mind . . . mind elége-
detlen! Mindegyik azt tartja, hogy ebben az
„egyben nem szabad fukarkodni, takarékos-
kodjanak másban“.

— Ez aztán kormány!

— Ez aztán rendszer!

— Ilyen ország!

Vártam, hogy itt hagyják ezt az or-
szágot; de nem teszik. Senki sem szándé-
kozik kivándorolni; az nem értelmiségnek
való mulatság.

— Szervezni kell állásokat . . . kre-
álni . . . szisztemizálni! . . .

Akárhogy döbörgött a vonat, tulhar-
sogták ezek az örökké visszatérő szavak:
Kreálás, fedezet, költségvetés, rendszeresi-
tés, szervezés.

S én lassankint elálmosodván, elalud-
tam és álmodtam! . . . Oh! álmodtam gyö-
nyörűt . . . A jövő Magyarországot álmod-
tam meg. Ahol minden foglalkozás és szakma
számára lesz rendszeresített állás, a szegény-
ség részére is.

Elsősztályú kisgazda évi 800 korona
fizetéssel, 200 korona lakbérrel.

Másodosztályú kisgazda évi 600 ko-
rona fizetéssel, 100 korona lakbérrel.

Elsősztályú napszámos évi 400 ko-
rona fizetéssel, 200 korona utiátalánnyal.

És így tovább.

És Magyarországon nem csupán a
nép fog fizetni a vasuton, mint most, hanem
annak is lesz igazolványa.

És kórpótléka, ha nem halad előre
elég gyorsan a lajtorján.

És drágasági pótléka.

A kereskedő, az iparos, mind . . .
mind . . . rendszeresítve volt és nyugdíj-
igénnyel kinevezve . . .

S hogy ki fedezte mindezt?

Milyen kérdés! Hát a nagyvilág, a vi-

lág hatalmak, melyeknek érdekében volt,
hogy Magyarország s a derék jóra való nem-
zet meg legyen elégedve. Mi egyszerűen
beállítottuk az egyes tételket a költségvetésbe,
a fedezettel nem törődünk, azt egy Hágában
székelő nemzetközi bizottság végezte el,
mely havi részletekben szállította be az
összegeket a m. kir. pénzügyminiszternek.

. . . Minek is érkeztem Budapestre?
Minek is kellett felébrednem ebből az édes
álomból?

Sirassatok őszi rózsák.

*Sirassatok őszi rózsák, hervadozó levelek,
Bucsut mondok kis falumtól, messze-messze
[elmegyek.*

*Bánat kísér hosszú utra, lemondás az életem,
Valahányszor eszembe jutsz boldogságom
[temetem.*

*Suttogja el őszi szellő boldogságod álmát,
Felejtse el mindörökké elmúltak világát.*

*Hivjad vissza azt az órát, sok szép boldog
[percet,*

A mikor én megvallottam, hogy a szívem szeret.

*Azt a kit te titkon imádsz, neki csókot adnál,
Leborulva könyörg szóért rácsos ablakodnál.
Hivlak, hivlak, de nem látom piros piciny orcád,
Isten veled nem voltam én soha hűtlen hozzád.*

Fgy. Jóth Dezső.

Közönség köréből.

E rovatban közérdekű felszólalásoknak szívesen
adunk helyet, de a felelősség a beküldőt terheli.
Szerk.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

B. lapja legutóbbi számában megjelent
egy közlemény, melyben közölték, hogy a sze-
levényi áll. iskolák gondnoksági gyűlésén szóva
lett téve az, hogy a kir. tanfelügyelőség a 3 év
óta fennálló (csak két év óta állanak fenn) is-
kolákat ez ideig nem látogatta meg. Miután
ezen közlemény esetleges kombinációkra vezet-
het a tantestület munkásságát illetőleg, kijelent-
jük, hogy tényleg szóva tétetett egy gondnok-
sági tag beadványa alapján a kir. tanfelügyelő
lanyha ellenőrzése s ebben a beadványban a
tanítótestület reinitens magatartással és ered-
ménytelen munkássággal is vádolja. Eme kom-
promittáló vádak, illetve beadvány miatt a ta-
nitótestület még e közlemény megjelenése előtt
megtette a szükséges lépéseket a vizsgálat meg-
indítása érdekében, mivel sem a kir. tanfelü-
gyelőséget, sem a tanítótestület mulasztás nem
terheli, sőt a beadvány szerkesztőjét sem tartjuk
illetékesnek, hogy a kir. tanfelügyelőséget is el-
lenő-izze hivatalos ténykedéseiben. A tanítótes-
tület a vizsgálat elé, — melyet önmaga kért —
kötelességének pontos tudatában nyugodtan néz
s várja az ígert közleményt.

A szíves közlést megköszönve, maradunk
kiváló tisztelettel

Szelevény, 1911. április 12.

Az állami iskolák tanítótestülete.

— **A Delta diadala.** Nem a Duna,
nem a Nilus deltájáról van szó, egy magyar
ipartermékről, mely «Delta» néven került for-
galomba és most, ébredező tavasszal aktuális.
A «Delta» kerítkezésre alkalmas elsőrendű sod-
ronyfonat. Ezt a «Delta» fonatot egy kiváló,
régén elismert hazai cég, Kollerich Pál és fiai
gyártják s szállítják. A «Delta» egyetlen szegélyvel
ellátott bekerítéshez alkalmas anyag, mely ki-
feszítés után teljesen sima, erős, alakját nem-
változtatja. Azért a legkeresettebb sodronyfonat.
Különösen alkalmas szőlő, gyümölcs és kony-
hakertek, gazdasági udvarok bekerítésére, leg-
biztosabb védelem vadkárok ellen. Két minő-
ségben és 6—6 féle huzalvastagságban kapható
különböző szélességekben. Kimerítő ismeretessel
és mintákkal, árjegyzékkel készségesen szolgál:
Kollerich Pál és fiai első magyar sodrony-
szövet, fonat és szitaárugyára, Budapesten, IV.
Ferenc-József rakpart 21.

Nagyobb összeköttetésem révén abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy már **30** koronáért és feljebb kifizethetek elegáns tavaszi **férfi-ruhát**, vagy felöltőt s így a kész ruha beszerzése teljesen feleslegessé válik.

Meghívásra odajövök.

Szepesi István uri-szabó,
Kunszentmárton, a gőzfürdővel szemben.

Teljesen új

szalon-garnitúra

jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban.

A húsvéti ünnepek alkalmából különféle

élővirágok

kaphatók

MOLNÁR JÁNOS

fűszer és csemege kereskedésében Kunszentmárton.

B. Kovács Sándornak

Szelevényen, a Vadasban kitűnő rizling, kadarka és kövidinka

borai vannak eladók.

A legkisebb mennyiség 50 liter.

Ne vegyen mást

KÖHÖGÉS

ellen, mint
KAISER-féle

Mell-Karamellát

a három fenyő védjeggyel.

Biztosan enyhítő, köhögés elleni bonbonok.

5900 köszönő- és hálalevél orvosoktól és magánosoktól.

Csomagonként 20 és 40 fillérért kapható Kunszentmárton és környéke részére

Lukács Andor
gyógyszertárban. Piac-tér.

Pénz.

Felhívjuk a földbirtokos urak szíves figyelmét

4 és 4 1/2 százalékos

alapkamatu törlesztéses kölcsönre, mi földbirtokra igen kedvező feltételekkel és fizetési módzatokkal lesz engedélyezve, **régebbi drágább kamatu** kölcsönöket átcserejljük, conventálunk bélyegmentesen törlesztéses kölcsönre.

Felvilágosítást díjmentesen adunk.

Trencsényi és Heller

központi jelzálogbank és váltóüzlet,
SZOLNOK, közvetlen a személypályaudvar közelében.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser a **Dr. BOROVSKY-féle**

BOROLIN

mely városunkban is megjelent. — Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában felülmúlhatatlan háziszser **gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás, továbbá minden meghülés okozta bajok, mint rheuma, köszvény, csusz, ischiás, ízületi lob és zsabában szenvedők, végül égési és fagyási sebek** fájdalmainak megszüntetésére. Kiváló fertőtlenítő és testtővő háziszser.
Kapható 1.20, 2.— és 2.50 K.-ás üvegekben.

Kunszentmártonban kapható **Lukács Andor gyógyszerésznél** Piac-tér.

Szentesen: Nyiri Bertalan gyógyszertárban. **Osongrádon:** Farkas Lajos gyógyszertárban.
Készítik **Dr. Borovszky R. orvos** és **Borovszky K. Budapest, II. k., Fő-utca 77/c. szám.**

Szíves figyelmébe ajánlom a most érkezett

hazai, angol és skót tavaszi és nyári

divat szövet-ujdonságaimat,

melyekből a legújabb fővárosias szabás szerint készítek

elegáns férfi-ruhákat.

HEGEDÜS IGNÁC férfiszabó

Kunszentmárton, Kövesdy-ház (Kossuth-utca.)

Kiváló jó munka.   Mérsékelt olcsó árak.

HAZUG

hirdetésekre ne hallgasson, mint mélyen leszállított árak és más egyéb hazugságok, mert mindenki tudja, hogy a legjobb

varrógépek és kerékpárok

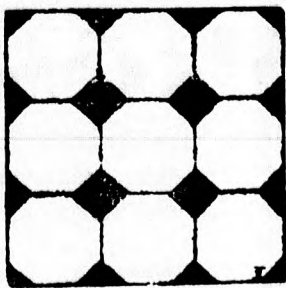
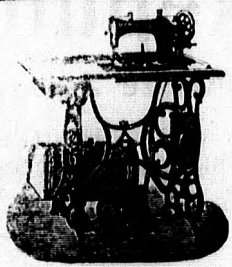
legolcsóbb árban

Ország Lipót

kizárólagos varrógép és kerékpár raktárában szerezhető be

KUNSENTMÁRTON, (Vasut-utca, az ipartestülettel szemben) 6 évi jótállás mellett. **Kényelmes havi és heti részletfizetés**

Plisszirozások minden nagyságban készíttetnek.

Előszobák, konyhák és folyosók kikövezéséhez

legolcsóbb, legtartósabb, legszebb és legpraktikusabbak a

cement és mozaiklapok

több színben és alakban. Saját készítményem, nem gyári munka.

Ifj. Tomonyiczka József

Kunszentmárton, Ujvilág- (Tóth Károly-féle) utca 1396. szám.

Cement elárusítás.

Legujabb divatu
tavaszi női kabátok,
 férfi-, fiu- és gyermeköltönyök
 a legjutányosabb árban kaphatók
Hercz Sándor divatáru
 üzletében
 Kunszentmárton, Kossuth-tér.

Kellően iskolázott fiu
tanoncnak
 felvétetik **Ökrös Ferenc** szabó-
 mesternél, Kunszentmártonban.

Értesítés
 Ország Lipót gépraktárából.

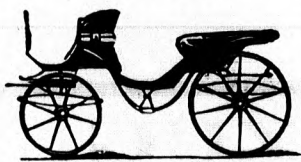
Értesitem vevőimet, hogy folyó évi május hó elején

ingyenes szabászati és géphimző tanfolyamot

nyitok. A tanfolyamon résztvenni kívánók április 30-ig jelentkezhetnek.

Kiváló tisztelettel

Ország Lipót, gépkereskedő
 Kunszentmárton.

Karsai Ferenc

kovács mester

Kunszentmárton, régi posta-utca
 Készít minden fajtájú hintókat és féderes kocsikat.

Több évi, nagyobb kocsigyárakban szerzett tapasztalatai folytán ajánlja magát uraságok és magánosok figyelmébe.

JAVÍTÁSOKAT elfogad.

Ugyszintén elvállal mindentféle gazdasági szerszámok készítését is.

Hívásra bárhol megjelen.

408/1911. sz. Szelevény község.

Hirdetmény.

Közhírré teszi az előjáróság, hogy a Szelevény község határában Gyalu és Istvánháza pusztákon gyakorlandó

vadászati jog

a község jegyzői irodában 1911. évi március hó 6-án d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános szóbeli versenytárgyaláson 6 évre haszonbérbe adatik.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt az előjáróságnál megtekintethetők.

Kikiáltási ára egy évi haszonbérnek 50 k.

Bánatpénzül 30 k. lesz az árverés megkezdésekor leteendő.

Szelevény, 1911. április 8-án.

Az előjáróság.

Ügyes fiu

mázoló-tanoncnak

felvétetik **Szabó István** mázoló-mesternél Kunszentmárton, Atilla-u. 960.

Id. Kerekes Antal

kunszentmártoni lakosnak négy holdas kis-birtoka, 1 hold termőszőlő és nemestermő gyümölcsfákkal, nyári kunyhóval, mind vetés alá használandó, 2 hold benne kukoricával és krumplival már be van vetve, családi viszonyok miatt sürgősen **780 forint teljes vételárért eladó.** A vevő a vétetárból 250 frtot kifizet, azonnal nevére iródik és azonnal birtokába veheti. A fennmaradt összeget tetszése szerint fizeti a vevő. Értekezhetni azonnal id. Kerekes Antal 72. házszám alatti lakásán személyesen, vagy levél útján is.

Uj szoba festőműhely!

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Kunszentmártonban SINGER BÉLA ur 30 év óta fennálló

szobafestő és mázoló-műhelyét

átvettem és azt saját nevem alatt **Kiss Imre kereskedő ur házában, a Körösparton,** újból megnyitottam.

Ismereteimet a modern munkák terén Budapesten és az ország nagyobb városaiban sajátítottam el és részt vettem a kunszentmártoni templom festési munkálataiban is.

Izléses jó munkákról biztosíthatom a n. é. közönséget s kérem szives pártfogásukat.

Tisztelettel

SZABÓ JÓZSEF,

szobafestő és mázoló-mester, Kunszentmárton.

Repülő csendőr,

Messze a nagy erdőn, Sorentói levél,

az idény három legnagyobb hatású énekszámai. **3 koronáért**
 Kaphatók magyar gyártmányu hanglemezekben

DÉVAI JENO

óra és ékszerüzletében, Kunszentmárton, (Főtér.)

E tiszta, legjobb magyar gyártmányu lemezeket az olcsó árban hirdetett silány külföldi gyártmányu lemezekkel ne tessék össze téveszteni.

Tölcsér nélküli és tölcséres gramfonok a legolcsóbb áron kaphatók.

Cséplőkészletek.

A legujabb rendszerű **benzin, nyersolaj- és gőzüzemű cséplőkészletek, malomberendezések és alkatrészek,** mindennemű **mezőgazdasági gépeket** szállítunk, azoknak kifogástalan üzeméért a legmesszebb menő felelősséget elvállaljuk.

MALMOK átalakítását, szakszerű berendezését, ugyszintén mindennemű **gazdasági gépek gyors és megbízható javítását, gőzkazán falrepedés és egyéb bármily öntött és kovácsolt tárgyak autogén forrasztását** jótállás, olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett elvállaljuk.

Csereüzleteket előnyös feltételek mellett kötünk.

Egyben felhívjuk a földbirtokos urak szives figyelmét

az általunk készített tizedes és százados mérlegekre,
 ugyszintén elvállaljuk bármilyen mérlegek javítását és újra hitelesítését.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

TRENCSÉNYI és HELLER, SZOLNOK,
 malomépítéset és gépgyár.